

Az új lakásrendelet intézkedései.

Vass József népjóléti miniszter legutóbb a sajtó előtt ismertette a legközelebb megjelenő új lakásrendeletet. A rendelet, amely 85 paragrafusból áll, részletesen intézkedik a lakástügy minden kérdésének rendezése felől.

Az első rész a lakástügyi igazgatásról szól. Eszerint a 4000 lélekszámot meg nem haladó községekben 1923 május 1-re a lakások forgalma teljesen szabadrá válik. Ennél nagyobb községekben a szabadforgalom 1926 november 1-i hatállyal szintén visszaállítatik.

A 4. § szerint az üzleti célra szolgáló és nem lakás céljaira épült helyiségeket a háztulajdonos bejelentés és lakásigazolvány nélkül szabadon bérebeadhajja. Átruházás, vagy csere ilyen helyiségeknél csak a tulajdonos hozzájárulásával érvényes, hatósági engedély nem szükséges.

A következő szakaszok fenntartják azokat az intézkedéseket, hogy csak helybenlakásra jogosult igényjogosult egyének kaphatnak lakást, az üres lakások a hatóságnak bejelentendők. Ha a tulajdonos egy üres lakást magának, vagy közeli rokonának akar bérebeadni, igénybevételi eljárás nélkül kiadhatja.

A 9. § szerint albérletbe adni bármely lakásrészt bejelentés és lakásigazolvány nélkül lehet.

A 10. § szerint lakást átruházni csak a háztulajdonos beleegyezésével lehet, viszont, hogy ha a tulajdonos beleegyezését adja, a lakástügyi hatóságnak szintén hozzá kell járulni. A háztulajdonos hozzájárulása nélkül csak közszolgálati alkalmazottak, vagy a régi lakók közeli rokonai számára lehet lakást átruházni. Nem lehet igénybe venni egyes lakásrészeket, nyári lakásokat, amelyek fürdőhelyeken, vagy a város külső részén épültek, s amelyeket a tulajdonos nyári időszakban maga használ. Igénybevenni csupán olyan üres lakásokat lehet, amelyekre a tulajdonos bérlőt nem jelölt ki, vagy jogszabálytalán egyént jelölt ki. Igénybe lehet venni olyan lakásokat is, amelyek üzleti, vagy irodai célokra használatnak, továbbá olyan lakásokat, melyekkel üzletkedést folytatnak.

A 32-36. § ok üres telkeknek építkezési célokra való igénybeviteléről intézkednek. E szerint igénybe lehet venni minden telket, ha a tulajdonos nem hajlandó azon maga építkezni. Az igénybevitel legfeljebb tíz évre szólhat megfelelő bérösszeg ellenében. A tíz év elmúltával az építkező köteles a telkeket a régi állapotukban visszaadni a tulajdonosnak.

A 46. szakasz szerint 1923 május 1-én az 1917. évi november 1-én érvényben volt lakbérek harmincszorososa, 1923 augusztus 1-én pedig az 1917. évi november 1-i bérösszeg ötvenszerese fizetendő. A rendelet tehát nem az 1914. évi béreket veszi alapul, mint azt az eddigi hiradások tévesen jelentették, hanem az 1917 november 1-i bérösszegeket. Üzleteliségeknél május 1-én az 1917 november 1-i

bérösszegek ötvenszeresét, 1923 augusztus 1-én százszorosát, november 1-én pedig százötvenszeresét kell fizetni. A háztulajdonos a bérelt helyiségben nem köteles karbantartási, vagy helyreállítási munkálatokat végezni.

A megjelölt időpontok előtt is felmondhatók egyes lakások, ha a háztulajdonos közeli rokonának van arra szüksége, vagy ha az állam,

vagy más közhatóság saját házában olyan hivatalnokoknak akar lakást juttatni, akiknek természetbeni lakásigényük van. A régi bérlők számára ebben az esetben új lakásról kell gondoskodni. Vitás bérmegállapítási és felmondási ügyekben az illetékes járásbíró dnt. Ítélete ellen felfolyamodásnak van helye a kir. törvényszékhez. Ennek ítélete végérvényes.

Háborúval fenyegetődznek a törökök.

Konstantinápolyból jelentik, hogy öt minden pillanatban várják a szövetségesek választát a törökök ellenbekerajvaslataira. A választ a szövetséges főmegbízottak Konstantinápolyban közölni fogják Adnan béggel, a kemalista kormány konstantinápolyi képviselőjével, hogy továbbítsa Angorába. A török sajtó felsőbb sugalmazásra azt írja, hogy a szövetségesek a törökök javaslataival szemben nem helyezkedtek megértő álláspontra és ezért a háború valószínűleg elkerülhetetlen.

A Westminster Guardian jelenti Washingtonból: Az Egyesült-Államok a külsőben álló keleti konferencia tevékenységében résztvesz és különösen ragaszkodni fognak a kapitulációkhoz. Lehetséges, hogy a keleti konferenciát egy világkonferencia követi.

A Daily Mail washingtoni jelentése szerint amerikai körökben számolnak azzal, hogy az Egyesült-Államok és Törökország külön békét kötnek.

Mindenáron békülnének a németek.

Newyorkból jelentik: Hivatalos körökben úgy tudják, hogy a nemzetközi helyzetben változás következett be, amennyiben Angliát és az Egyesült-Államokat értesítették, hogy Németország most már kész tárgyalni anélkül, hogy előbb a franciák kivonulását követelnék a Ruhrvidékről.

Poincaré miniszterelnök a francia kamarában

nyilatkozatot tett, melyben a Ruhr-vidék kiirtására vonatkozólag ezt mondta: A Ruhr-vidéken csak az elért fizetések arányában fogunk visszavonulni és a fizetéseknek a károk összegéhez kell alkalmazkodni.

Testa pápai kiküldött Essenbe érkezett. A pápai kiküldöttet tegnap Degoutte tábornok fogadta.

Dr. Fodor Kálmán lesz a vegykísérleti állomás új vezetője

(A Szeged tudósítójától.) Annakidején megírta a Szeged, hogy a földmivéltügyi miniszter felmentette dr. Tóth Edét a szegedi vegykísérleti állomás vezetésétől és helyébe ideiglenesen dr. Berkó József budapesti fővegyészt nevezte ki. Dr. Tóth Edét váratlanul érte felmentése, illetve áthelyeztetése — amelyhez indokolást nem fűzött a földmivéltügyi miniszter és a leirat kézhezvétele után nyomban táviratilag kérte a fegyelmi vizsgálatot maga ellen, mert így akarta megakadályozni a felmentéséből keletkező esetleges kombinációkat.

Dr. Berkó József, a vegykísérleti állomás kinevezett új ideiglenes vezetője azonban nem foglalta el állását, mert Szegeden nem kapott lakást és így visszautazott Budapestre. A földmivéltügyi miniszter akkor úgy intézkedett, hogy az állomás ügyeit dr. Csonka Ferenc gazdasági főtanácsos vezesse mindaddig, amíg más intézkedés nem történik. Azóta hetek múltak el, dr. Csonka Ferenc egyedül vezette a kibővített és megnövekedett forgalmu hivatalt, de a várt és beigért újabb intézkedés nem következett be. A földmivéltügyi miniszter mind-

össze arról értesítette, hogy dr. Tóth Ede ellen nem rendelheti el a fegyelmi vizsgálatot, mert annak semmi alapja sincs, áthelyezését a „szolgálati érdek” követelte.

Más forrásból most arról értesülünk, hogy a szegedi vegykísérleti állomás élére dr. Fodor Kálmán, a magyaróvári vegykísérleti állomás fővegyésze kerül. Dr. Fodor Kálmán a napokban már Szegeden járt, érintkezésbe lépett a főispánnal és a polgármesterrel, akik megígérték, hogy föltétlenül gondoskodnak számára megfelelő lakásról. Értesülésünk szerint dr. Fodor Kálmán kijelentette, hogy mihamarabon lesz lakása, azonnal lejön Szegedre és átveszi az állomás vezetését.

Dr. Fodor Kálmán neve egyébként nem ismeretlen Szegeden. Évekkel ezelőtt az itteni vegyvizsgáló állomáson dolgozott. Megbízható forrásból nyert információk szerint az érdekeltségek személyében teljes garanciát látnak arra nézve, hogy — különösen a paprika-kérdés körül támadt differenciák elsímulnak, ha ő irányítja a minősítést.

Régi szegediek.

— Irta: Móra Ferenc. —

I.

Richelieunek bizonygatta egyszer valami skriblifex, hogy milyen nagy hatalom az irás.

— No nem mondhatnám, — mosolygott maliciózusan a bibornok. — Hogy volna az hatalom, aminek a képviselőit én akkor csukat-hatom le, amikor akarom?

— No de ha nem adunk rá okot? — kérdezte naíval az író. (Mert az újságíró még akkor ismeretlen csapás volt. Csak úgy a messze jövőben ködlött, mint most a „sárga veszedelem.”)

— Nem is önöknek kell arra okot adni, monsieur — legyintett a biboros fölényesen. — Az okot én találom meg, ott, ahol akarom. Nincs az a sor irás, amelyiknek az íróját én a Bastilleba ne tudnám vitetni!

A monsieur még mindig makacszkodott és erővel próbát akart tenni. Ir ő olyan sort, amibe senki a világon bele nem köthet.

— Hát próbálja meg.

A monsieur kapta a ludtollat, felvett az asztalról egy kitöltetlen lettre de cachet-t (így hívták az elfogatási parancsot) és ráírta ezt az ártatlan igazságot: egy, meg kettő, az három.

— Micsoda? — förmedt rá a biboros herceg, ahogy belepillantott az irásba. — Egy,

meg kettő, az három? Mars a Bastilleba, hiszen ön kicsufolta a szentháromságot!

... A világ nem sokat változott azóta és a mai skriblifexnek, különösen ha természetből olyan félnék ember, mint én vagyok, nagyon vigyázni kell, hogy még ibolyaszálakkal se hajigálódzzék, mert akadhat, aki nekem támad, hogy agyon akartam ütni. (Mert hiszen csakugyan történt is már ilyesmi: az Ezeregyéjszaka-ban a halász egy gondatlanul elhajított datolyamaggal üti vakszemen a Szellemet.)

Hát egy életem, egy halálom, de én azért csak kimondom, hogy én a régi Szegedet jobban szeretem, mint a mostanit. T. i. azt a régi Szegedet, amelyik már kiközlözött az élők városából a halottakéba.

S mielőtt a sorok közt szaglászó felebarátom oldalba lökné a szomszédját, hogy ahá, a terrorista mindnyájunkat ki akar hurcoltatni a temetőbe, — sietek kijelenteni, hogy én éppen az ellenkezőt szeretném. A rég elporiadt halott szegedieket szereimem föltámasztani és behozni az élők közé. (Legalább elcsudálkoznának a nagy változáson. Már mint a holtak az élők elváltozásán.)

Elég régi szegedi vagyok már én ahhoz, hogy mindig fölbosszankodjak rajta, amikor Szegedet leparasztözzák. De gondolom, ez nekünk szépíróknak is bűnünk, akik kultuszt csináltunk a parasztból. Persze, nem ez a

bűnünk, mert a parasztunk rászolgált arra, hogy híressé tegyük. Hanem az volt a hiba, hogy másrul nem beszéltünk és azt nem mondogattuk el az országnak, hogy mindig volt ám itt más is, nemcsak suba, meg paprika, meg paraszt-humor.

Azon kezdem, hogy régebben ezek a szegedi hírességek nem is voltak meg. A múlt század elejének Szegedje nem subás város volt, hanem kaputos. (Persze télen a főbíró is fölvette a kaput fölé a subát, mint ahogy most is fölveszi uri ember is, akinek van, csak hogy most borkabátnak hívják.) A régi Szeged az iparosok és kereskedők városa volt és az akkori világhoz képest volt benne annyi kulturember, mint ma van.

Ezeknek az elfelejtett kulturembereknek az emlékezetét szeretném én fölleveníteni. Egyrészt azért, mert megérdemlik. Másrészt azért, hogy itt-ott megszégyeljük magunkat. Mert néha a szégyen is ránk fér. Legfőképpen pedig dicsekedni szeretnék ezekkel a nagyszerű régi szegedi magyarokkal.

Itt van például Vedres István, a múlt század elejének híres szegedi földmérője, aki elsőnek írt könyvet a Duna-Tisza-csatornáról. Lángelme volt és annyi nyoma se maradt a köz-tudatban, mint egy fagygyertyának.

Aztán itt van Tary Pál uram, aki talán az első bibliofilja volt Szegednek. Különb szeg-